

Fiscale eenwording binnen EU geen feit

Auteur(s):

Feitsma, E

Ministerie van Financiën

*Deze rubriek wordt periodiek verzorgd door het ministerie van Financiën.***Verschenen in:**

ESB, 87e jaargang, nr. 4352, pagina 235, 22 maart 2002

Rubriek:

EU-monitor

Trefwoord(en):

belastingen

De fiscale ongelijkheden binnen de EU komen de werking van de interne markt niet ten goede.

Gelijk speelveld, gelijke belastingen. Zo ongeveer zou men de interpretatie kunnen samenvatten die fiscale beleidsmakers geven aan het begrip Europese eenwording. Of de markt lidstaten er nu toe dwingt belastingstelsels naar elkaar toe te brengen of dat Brussel dit van hogerhand dicteert, belastingconvergentie vormt een aardige graadmeter voor de mate van fiscale eenwording binnen Europa. Niet zo verwonderlijk dus dat de Europese Commissie geïnteresseerd is in de vraag hoe het momenteel is gesteld met deze fiscale convergentie. In een eind vorig jaar afgeronde studie onderzoekt de Commissie deze materie voor wat betreft de vennootschapsbelasting (vpb)¹. Onderdeel van dit rapport is een uitgebreide vergelijking tussen landen van de 'corporate income taxes', zeg maar de Europese varianten van de Nederlandse vpb. Eén fiscaal Europa is nog geen feit, zo luidt de conclusie, die ook valt te trekken uit [tabel 1](#).

Tabel 1. Vijftien EU-landen gerangschikt naar gemiddeld effectief tarief van de vennootschapsbelasting en ranglijst op basis van wettelijke tarieven (met positie op de ranglijst tussen haakjes)

	gemiddeld effectief tarief	wettelijk tarief	(rang)
Duitsland	39,1	39,3	(3)
Frankrijk	37,5	36,43	(6)
België	34,5	40,17	(2)
Portugal	32,6	35,4	(7)
Luxemburg	32,2	37,45	(5)
Nederland	31	35	(8)
Spanje	31	35	(9)
Italië	29,8	40,25	(1)
Oostenrijk	29,8	25	(14)
Griekenland	29,6	37,5	(4)
Denemarken	28,8	30	(10)
Ver. Koninkrijk	28,2	30	(11)
Finland	25,5	29	(12)
Zweden	22,9	28	(13)
Ierland	10,5	10	(15)
gemiddeld tarief	6,7	7,8	
standaarddeviatie	29,5	32,6	

Effectieve belastingdruk

In [tabel 1](#) zijn de vijftien EU-landen aflopend gerangschikt naar hun gemiddeld effectief vpb-tarief². Het EU-gemiddelde van het tarief bedraagt 29,5 procent, met een maximale marge van bijna dertig procentpunten tussen het hoogste en het laagste tarief. Deze uitkomsten worden voor een belangrijk deel bepaald door Ierland. Zonder Ierland stijgt het EU-gemiddelde met meer dan een vol procentpunt naar 30,8 procent en zou de standaarddeviatie terugvallen van 6,7 naar 4,3³. Het verschil tussen koploper Duitsland en hekkensluiter Zweden zou dan overigens altijd nog ongeveer zestien procentpunten bedragen.

Verklaring van de verschillen

Deze verschillen in effectieve druk zijn te verklaren uit twee componenten: belastinggrondslag en belastingtarief. EU-lidstaten blijken

beide begrippen verschillend in te vullen. Het zijn vooral de tarieven die het verschil maken voor de uiteindelijke effectieve vpb-druk. Tariefverschillen overschaduwen hierbij doorgaans het effect van verschillen in grondslag. Ter illustratie van deze conclusie is in bovenstaande [tabel 1](#) ook een 'ranglijst' opgesteld op basis van wettelijke tarieven (met positie op de ranglijst tussen haakjes). De lijst toont aan dat wettelijk en werkelijk vpb tarief weliswaar van elkaar afwijken - het gemiddelde verschil tussen beide bedraagt ruim drie procentpunten - maar dat de rangorde grotendeels in tact blijft. Opnieuw bevinden België en Duitsland zich in de kopgroep en bungelt Ierland onderaan. Uitzondering op deze conclusie zijn Italië, Griekenland en Oostenrijk ⁴. De bandbreedte blijft zelfs gelijk, ongeveer dertig procentpunten.

Oplossingen

Volgens de Commissie leiden deze en andere fiscale ongelijkheden binnen de EU onder meer tot hoge administratieve lasten voor het bedrijfsleven en tot fiscale onrechtvaardigheden, factoren die de werking van de interne markt niet ten goede komen. In haar rapport beschrijft de Commissie lange termijn mogelijkheden. Concrete voorstellen voor verminderen van verschillen in effectieve druk doet ze echter niet. Nederland ondersteunt dit nadenken over een marktconform vpb-stelsel binnen de EU, maar bepleit ook op de kortere termijn die verschillen in effectieve druk in te dammen of te beperken. Te denken valt hierbij bijvoorbeeld aan een minimum wettelijk tarief.

Overigens is de afwijking tussen wettelijk tarief (35 procent) en werkelijk tarief (31 procent) in Nederland vier procentpunten, één procentpunt meer dan de gemiddelde EU-afwijking tussen beide tarieven. Niettemin is ook in ons land het wettelijk vpb-tarief sterk bepalend voor de uiteindelijke klassering op beide lijsten, net iets boven de middenmoot. Ook wat dit betreft loopt Nederland dus in de pas met andere EU-lidstaten

---

1 Europese Commissie, *Company taxation in the internal market*, COM (2001) 582, Brussel, oktober 2001.

2 'Effectief' wil zeggen het gemiddelde statutaire tarief toegepast op de volgens wettelijke normen vastgestelde belastinggrondslag.

3 Ierland heeft overigens zowel een vpb-tarief van tien procent als van 12,5 procent. Dit is ondermeer afhankelijk van de sector.

4 Italië heeft overigens een gesplitst tarief waaronder het normale rendement op eigen vermogen wordt belast tegen een speciaal tarief van negentien procent.